

půjde Feďovi naproti a trochu se projde, najednou zjistila, že jí chybí přičesek - ještě včera ho měla, pouze dnes, když šla na nádraží, se rozhodla nechat jej doma - určitě ho ukradla nebo úmyslně schovala ta zlá Marie - jednou se stalo něco podobného s jejími kalhotkami - všechno prohledala a pak je zničehonic našla v nejspodnějším šuplíku prádelníku, kam je nepochybně Marie podstrčila - a teď ta darebačka Marie schovala její přičesek jako odplatu za to, že kdysi s Feďou nedali hrušky jí, ale Tereze, a dokonce dvakrát - zavolala Marii, ale Marie řekla, že přičesek předešlého dne viděla, takže ho Anna Grigorjevna musela ztratit někdy potom, a když ji Anna Grigorjevna požádala o žehličku, Marie odpověděla, že zrovna žehlí, a Anna Grigorjevna musela tu urážku mlčky strpět, a zrovna v té chvíli se objevil Feďa - byl bledý a jako obvykle padl na kolena a přiznal, že prohrál peníze, které mu Anna Grigorjevna dala na vyplacení brože, náušnic a prstenů - bylo potřeba zachránit zbývající peníze, a tak Anna Grigorjevna se silou, kterou vzala bůhvíodkud, zvedla Feďu z podlahy a řekla, že teď půjdou společně k Weismannovi, protože už mu dál nevěří, a Feďa se nevzpěchoval - rozběhli se večerními ulicemi Badenu k Weismannovi ve strachu, že ho nezasihnou, ještě však v krámu byl - vyplatili oblek, náušnice, brož i prsteny a beze spěchu se vraceli domů, jenže myšlenky na přičesek Annu Grigorjevnu neopouštěly - po příchodu domů Feďa znovu padl na kolena - prosil ji o deset franků, jenom o deset, že to zkusí ještě jednou, jen jedenkrát, naposledy - taková příležitost se už nikdy nenaskytne, vždyť odsud odjíždějí, teď, tenhle poslední den,

musí vyhrát aspoň malou sumu - třeba všeho všudy deset franků - stejnou sumu, o jakou prosí Annu Grigorjevnu, ale hlavně chce vyhrát a ani jeden frank neprohrát - pak by odsud odjel klidný, protože pak by měl poslední slovo on, poslední sázka by byla jeho a všechno by se podobalo rovnoramennému trojúhelníku, sice s velmi ostrými bočními úhly a s tupým vrcholem, přesto ale s vrcholem, aspoň s nějakým vrcholem - jinak by se to celé podobalo obyčejné, ničím nezakončené horizontále - téměř klopýtl o nízký práh dveří, když se s deseti darovanými franky rozběhl tmavými ulicemi, a pak, tím spěchem a vzrušením celý zadýchaný, vyběhl na opuštěnou Lichtentaler Allee směrem k nádražní budově, zatímco Anna Grigorjevna se tou dobou zabývala hledáním příčesku a přebalováním jednoho kufru, protože do něj bylo třeba vměstnat tři talíře, šálek a podšálek - Feďa se vrátil schválně celý nahrbený a s velkým papírovým sáčkem meruňek, který schovával za zády - vyhrál hned napoprvé, potom vsadil na *passé*, znovu vyhrál, a přesto už dál nehrál, skoncoval s tím - z jeho očí vyzařovaly klid a radost, takže zprvu vyprávění Anny Grigorjevny o ztraceném příčesku, o tom, že podezřívá Marii, a o Mariině nezdvořilosti vůbec nevěnoval pozornost, když ale Annu Grigorjevnu začal přemlouvát, aby snědla meruňky, které důkladně umyl a položil na talíř, a ona je z neznámého důvodu odmítla a znovu se pustila do hledání nešťastného příčesku a dál vysunovala šuplíky prádelníku, pocítil přívál strašného rozčilení, jež se něčím podobalo trýznivému pálení žáhy - musela mu zkazit tenhle radostný okamžik jeho života, jeho vítězství, sice malé,

bezvýznamné, ale přesto vítězství - ano, kvůli nějakému nešťastnému příčesku teď nemohl naplno vychutnat šťastnou chvíli svého života - schválně běžel pro meruňky na druhý konec Badenu, protože všechny krámky měly zavřeno, a stěží přemluvil jakéhosi Němce, který už zavíral svůj obchod, aby mu ty meruňky prodal pro nemocnou ženu - „für meine liebe kranke Frau“ - tak to řekl, aby ho obměkčil, takhle se před ním ponížil, a ona se ho ani nezeptá, kde je v tak pozdní hodinu sehnal, a pořád hledá ten prokletý příčesek - začal na ni křičet, že je malicherná a vždycky mu všechno zkaží, že příčesky nosí většinou jenom staré panny - přestala hledat, narovнала se a podívala se na něho - dívala se na něho upřeně, úkosem, a v jejích očích nejenže nebyly slzy, nebyla v nich dokonce ani výčitka, ale výzva a chladné zoufalství člověka, který se rozhodl: „Zítřka odjždím sama, brzy ráno, a vy si dělejte, co chcete“ - řekla to změněným, cizím hlasem, přistoupila ke kufrům, sklonila se a začala vyndávat jeho věci - oblek, prádlo, kapesníky - na jeho postel, a způsob, jakým to dělala, nemohl nikoho nechat na pochybách o jejím odhodlání - takhle ji ještě nikdy neviděl - byl to cizí, jemu neznámý člověk - mladá žena s unavenou, téměř ztrhanou tváří, která se s ním z nepochopitelných důvodů ocitla v jedné místnosti - ne, určitě se mu to všechno jen zdá - vždyť tahle žena se má stát matkou jeho dětí, jejich dětí, a ještě dneska, ještě před několika hodinami k němu přišla, když stál na okraji propasti, vzala ho za ruku, rázně a něžně, a od toho okraje ho odvedla, jako kdyby se doopravdy chystal skočit dolů - to znamená, že ho miluje - pořád se stejným

klidem přebalovala kufr a vyndávala jeho věci - na okamžik si představil, jak odjede a on zůstane v těchto dvou místnostech zařízených skromným nábytkem majitelů sám, s ohlušujícím dětským pláčem nesoucím se odkudsi shora a se stejně ohlušujícími údery kovářského kladiva zdola, ze dvora, a jak se bude odněkud vracet, vcházet do prázdných pokojů a nikdo z jeho příchodu nebude mít radost ani mu nepřispěchá nalít čaj, a jak v noci, když se probudí, přistoupí k její posteli, aby jí popřál dobrou noc, zašmátrá po peřině a po posteli, ale postel bude prázdná - dál vyndávala nějaké věci, potom znovu šla k prádelníku, aniž mu věnovala jediný pohled - „Aničko, ty ses zbláznila!“ - padl na kolena a plazil se k ní, popadl její ruku, přitiskl si ji ke rtům - stále se stejným klidem osvobodila svou ruku z jeho, právě ten klid mu nejvíc naháněl strach - vyskočil na nohy, chtěl její tvář otočit ke své, podívat se jí do očí, ale podlaha se pod ním náhle zhoupla a místo její tváře, kterou měl mít před očima - přesně si totiž pamatoval, že uchopil rukama její hlavu - uviděl jakousi zvláštní rozpíjející se bílou skvrnu - ta skvrna ztrácela svou bělost, rychle se začala zvětšovat a zbarvovat blančivě modrou přecházející později do sytě modré, ba dokonce černomodré barvy - jako to nebe, které dneska viděl, když stál na kraji tvrze - ano, bylo to nebe, skoro noční, hvězdnaté, hvězdy však byly z nějaké příčiny obrovské, podobaly se slunci, ačkoliv se na ně dalo normálně dívat, protože neoslepovaly, ale každá z nich kolem sebe šířila nazlátlou záři - odpoutal se od země a svobodně mezi nimi létal, jenže jakmile se přibližoval k jedné z nich,

nazlátlá aureola obklopující tu gigantickou hvězdu pohasínala a před jeho očima vystávala kamenitá krajina natolik pustá, že dokonce nekončila ničím, co by se jakkoli podobalo horizontu, a na hromádách kamenů a skal, nabývajících nejasných obrysů bývalých měst, byly roztroušené lidské lebky a kosti, a z těch kamenných, liduprázdných pustin vycházel nečekaně zvláštní pach - pach ozonu, který se obvykle objevuje po bouřce, a on letěl dál, lehce, bez námahy, jako ptáci, které dnes pozoroval, když stál na odpočívadle tvrze, a na všech hvězdách, ať zaletěl k jakékoli, viděl to samé: pozůstatky někdejšího života, někdejší civilizace - všechno bylo mrtvé - gigantické hvězdy se začaly náhle zmenšovat, a tehdy se na pozadí černého nebe objevil zářivě žlutý úplněk - a na něm se objevil štít, na kterém bylo starodávnými církevními písmeny napsáno dvakrát „Ano, ano“ - tenhle štít, který byl ozářen stejně jako ta písmena, putoval přes celé nebe od východu k západu, což bezpochyby svědčilo o mesiášském předurčení Ruska, a on se hned za tím štítem rozletěl s takovou lehkostí, že úplně přestal cítit vlastní tělo, splynul s čímsi nedostupným, co se nyní stalo součástí jeho těla - zpola ležel na koberečku mezi její postelí a stěnou, kam ho dovedla Anna Grigorjevna, která nemohla pod tíhou jeho těla popadnout dech - pod hlavu mu podložila polštář - jeho křeče už ustávaly, ale na rtech měl ještě pěnu a ona ji utírala - pomalu otevřel oči a podíval se na ni prázdňým pohledem - „Comme ça“ - řekl kdovíproč francouzsky - „Jsem tady, Feďo, s tebou“ - poklekla k němu a pevně se přitiskla tváří k jeho chladnému čelu - „Jsem tady

s tebou“ - zopakovala a to opakování znělo jako povzdech zármutku a něhy.

Vlak z Baden-Badenu odjížděl ve dvě hodiny odpoledne, ale odjet bez příčesku bylo nemyslitelné, a proto od samého rána hledání příčesku propuklo s novou silou: střídavě si Anna Grigorjevna s Fedou volali buď Marii, nebo Terezu a podrobovali ji křížovému výslechu. Feďa, který nebyl po záchvatu v obzvlášť dobrém rozpoložení, se rozčiloval a dokonce křičel - když se ráno probudil, uviděl před sebou, ještě než pořádně otevřel oči, jakýsi trojúhelník s okousaným vrcholem, což v něm vyvolalo nepříjemný pocit - lámal si nad tím hlavu a snažil se upamatovat, co k tomu mohlo přispět, a náhle si vzpomněl: ztracený příčesek - ano, právě tohle způsobilo, že trojúhelník nebyl dokončený - nemohli odsud odjet jen tak bez ztraceného příčesku - Marie a Tereza hledaly po všech koutech - Marie dokonce hledala jak v posteli Anny Grigorjevny, tak Fedi, a nakonec ho za Feďovou postelí objevila - Feďa začal tvrdit, že se tam dneska ráno díval a že tam žádný příčesek nebyl, že se tam objevil až teď, takže ho tam Marie musela podstrčit - Marie se slzami v očích běžela k bytné, a ta pak vtrhla do pokoje a začala křičet, že žádné zlodějky nezaměstnává, že její služebnictvo je poctivé - křičela a bušila se do plochého hrudníku - Anna Grigorjevna jí říkala Mme Thenardierová podle hrdinky Hugova románu, kruté ženské s hlasitým smíchem a mužskými móresy - Feďovi teď ale kdovíproč připomněla, když tak rozlíceně křičela a bila se pěstí v prsa, jakousi velice povědomou osobu - aha, vzpomněl si - Kateřinu Ivanovnu ze *Zločinu a trestu*